

Vergaderjaar 2010–2011

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 1068

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 juni 2011

Naar aanleiding van mijn toezegging tijdens het Algemeen Overleg Raad Buitenlandse Zaken van 17 februari jl. (21 501-02, nr. 1046) bied ik u hierbij de visie van de Nederlandse regering op de bevindingen van het Human Rights Watch report inzake de EU-inzet mensenrechten aan.

Het World Report 2011 van Human Rights Watch roept de gehele internationale gemeenschap, inclusief de Europese Unie, op tot een meer doeltreffende en doelmatige inzet van de verschillende instrumenten die bestaan op het gebied van mensenrechten. Gezien de inzet die de internationale gemeenschap, inclusief de Europese Unie, op mensenrechtenterrein verricht, vind ik deze conclusie te negatief. Mensenrechten zijn integraal verankerd in het buitenlandbeleid van de Europese Unie. Dit is bevestigd door de Hoge Vertegenwoordiger tijdens de laatste Raad van de Ministers van Buitenlandse Zaken op 23 mei jl.

De inzet van de Nederlandse regering is erop gericht dat de Europese Unie de beleidsinstrumenten die zij tot haar beschikking heeft om mensenrechten te bevorderen en te beschermen, op adequate wijze inzet. De Nederlandse regering is voorstander van een coherent, effectief en zichtbaar Europees mensenrechtenbeleid. Deze visie wordt consequent uitgedragen in bilaterale contacten en in EU-fora. Dit was ook mijn inzet in de discussie tijdens de Raad van 23 mei jl, waarbij de Hoge Vertegenwoordiger heeft aangegeven dat zij voor de zomer zal komen met een ambitieuze visie op het Europees Mensenrechtenbeleid waarin deze elementen zullen worden meegenomen.

Het World Report 2011 van Human Rights Watch rapport spreekt verder zorg uit over tekortschietende integratie van mensenrechten in het economische beleid van de Europese Unie. Ik neem kennis hiervan, maar vind dat deze conclusie te zwaar is aangezet gezien de verbeteringen die zijn doorgevoerd. Ook in de mensenrechtenstrategie «Verantwoordelijk

voor Vrijheid» wordt veel aandacht besteed aan de synergie tussen handels- en economisch beleid enerzijds, en mensenrechtenbeleid anderzijds. Nederland maakt zich sterk voor universele ratificatie en tenuitvoerlegging van de vier fundamentele arbeidsnormen van de ILO: het verbod op kinderarbeid, het verbod op dwangarbeid, non-discriminatie en de vrijheid van (vak)verenigingen. Effectiviteit vereist dat we onze inzet ook gestalte geven via het EU-handelsbeleid. Nederland pleit daarom voor consequente toepassing van de ILO-normen in onder meer het Algemeen Preferentieel Stelsel (APS). Nederland zet zich daarnaast in voor opname en naleving van genoemde normen middels de mensenrechtenclausules en duurzaamheidshoofdstukken die zijn verbonden aan de EU-(handels) verdragen met derde landen. Nederland pleit voor het aanmerken van mensenrechtenclausules in (handels)verdragen met derde landen als «essentieel», waardoor de EU het desbetreffende verdrag eenzijdig kan opschorten in geval van niet-naleving. Voor wat betreft de modaliteit kan daarbij sprake zijn van maatwerk afhankelijk van de relatie met het land in kwestie.

Nederland zal de Hoge Vertegenwoordiging voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid blijven aansporen actief gebruik te maken van het EU-mensenrechteninstrumentarium in de vorm van verklaringen, demarches, mensenrechtendialogen, en interventies in het kader van mensenrechten-richtsnoeren. De Hoge Vertegenwoordiger heeft als vicevoorzitter van de Commissie eveneens een coördinerende rol ten aanzien van andere onderwerpen van het EU-externe beleid, zoals handelsbeleid en ontwikkelingssamenwerking. Deze dubbelrol biedt kansen voor het beter laten doorwerken van mensenrechten op deze beleidsterreinen. Nederland zal erop aandringen dat de Hoge Vertegenwoordiger deze kansen ook benut.

Voor een succesvolle uitvoering van het Europese mensenrechtenbeleid geldt dat lidstaten en de EU-instellingen hun activiteiten en posities goed op elkaar moeten afstemmen. Dit zal het gewicht van de EU tegenover bilaterale partners en richting multilaterale organisaties vergroten.

Zoals u bekend is, heb ik de AIV verzocht een advies te schrijven over het Europees Mensenrechtenbeleid. Dit advies, evenals de visie die door de Hoge Vertegenwoordiger op dit moment in voorbereiding is, zal bijdragen aan de verdere positiebepaling van de Nederlandse regering op dit onderwerp.

De minister van Buitenlandse Zaken,
U. Rosenthal